

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Danuta Bratkrajc

w sprawie **M. S. C.**

obwinionego z art. 171 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 września 2019 r.,
z urzędu kwestii dopuszczalności kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw
Obywatelskich na niekorzyść
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 29 listopada 2018 r., sygn. akt X Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w P.
z dnia 9 maja 2018 r., sygn. akt II W (...),
na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 529 k.p.k. *a contrario* i art. 638 k.p.k.

- 1. pozostawia bez rozpoznania kasację w części dotyczącej czynów zarzucanych obwinionemu w punktach 1 i 4 wniosku o ukaranie,**
- 2. umarza postępowanie kasacyjne w części dotyczącej czynów zarzucanych obwinionemu w punktach 2 i 3 wniosku o ukaranie,**
- 3. kosztami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

M. S. C. został obwiniony o to, że:

1. w dniu 3 grudnia 2015 r. w N. pełniąc funkcję Prezesa Zarządu w Przedsiębiorstwie usługowym H. Sp. z o.o., prowadzącym Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych oraz będąc odpowiedzialny za prowadzenie gospodarki odpadami przez przedmiotową spółkę, nie zapewnił właściwego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, czym spowodował uciążliwość przez hałas i zapach działając na szkodę A. S. , tj. o wykroczenie z art. 171 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
2. w dniu 11 maja 2016 r. w N. pełniąc funkcję Prezesa Zarządu w Przedsiębiorstwie usługowym H. Sp. z o.o., prowadzącym Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych oraz będąc odpowiedzialny za prowadzenie gospodarki odpadami przez przedmiotową spółkę, nie zapewnił właściwego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, czym spowodował uciążliwość przez zapach działając na szkodę M. D., tj. o wykroczenie z art. 171 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
3. w dniu 12 maja 2016 r. w N. pełniąc funkcję Prezesa Zarządu w Przedsiębiorstwie usługowym H. Sp. z o.o., prowadzącym Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych oraz będąc odpowiedzialny za prowadzenie gospodarki odpadami przez przedmiotową spółkę, nie zapewnił właściwego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, czym spowodował uciążliwość przez zapach działając na szkodę E. G., tj. o wykroczenie z art. 171 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
4. w dniu 12 grudnia 2015 r. w Nadarzynie pełniąc funkcję Prezesa Zarządu w Przedsiębiorstwie usługowym H. Sp. z o.o., prowadzącym Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych oraz będąc odpowiedzialny za prowadzenie gospodarki odpadami przez przedmiotową spółkę, nie zapewnił właściwego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzi oraz środowiska czym spowodował uciążliwość przez hałas i zapach działając na szkodę T. S., tj. o wykroczenie z art. 171 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Sąd Rejonowy w P., wyrokiem z dnia 9 maja 2018 r., uniewinnił obwinionego od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Apelację od tego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych zarzucając naruszenie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 82 § 1 k.p.w., poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego skutkującą przyjęciem, że nie doszło do wystąpienia uciążliwości zapachowych w rozumieniu art. 16 ustawy o odpadach, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału jasno wynika, że nieprzyjemny zapach utrzymywał się przez dłuższy czas, pojawiał się częstotliwie oraz został opisany przez świadków jako nieprzyjemny, drażniący, a jego źródło zostało ustalone w postaci zakładu H. oraz błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę wyroku poprzez przyjęcie, że obwiniony nie ponosi winy w występowaniu uciążliwości zapachowych, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału wynika, że obwiniony wiedział o występujących uciążliwościach oraz godził się na ich występowanie.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez uznanie obwinionego za winnego zarzucanych mu czynów.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 29 listopada 2018 r., uchylił zaskarżony wyrok i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. postępowanie umorzył.

W dniu 27 lutego 2019 r. kasację od tego wyroku wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył go w całości na niekorzyść obwinionego. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.w., polegające na błędnym uznaniu, że określony w tym przepisie dwuletni termin ustania karalności wykroczenia rozpoczyna swój bieg od daty wszczęcia postępowania, podczas gdy rozpoczyna on swój bieg dopiero z chwilą zakończenia podstawowego rocznego terminu przedawnienia, co skutkowało błędnym uznaniem przez Sąd Okręgowy, iż karalność wykroczeń przypisanych obwinionemu wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 9 maja 2018 r., sygn. akt II W (...), ustała z dniem 28 czerwca 2018 r., podczas gdy w dacie orzekania przez Sąd II instancji karalność tych wykroczeń jeszcze nie ustała.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w W. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja wniesiona na niekorzyść obwinionego M. S. C. nie może zostać rozpoznana, co skutkowało pozostawieniem jej w części bez rozpoznania, w części zaś umorzeniem postępowania kasacyjnego. Takie postąpienie, to jest podjęcie różnych rozstrzygnięć w przedmiocie kasacji, było nie tylko dopuszczalne (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2001 r., II KKN 175/99), ale – w zaistniałym w sprawie układzie procesowym, wobec upływu terminu przedawnienia karalności zarzucanych obwinionemu wykroczeń w różnym czasie – konieczne.

Zgodnie z art. 529 k.p.k. wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego (obwinionego) nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zatarcie skazania, akt łaski ani też okoliczność wyłączająca ściganie lub uzasadniająca zawieszenie postępowania. *A contrario*, wystąpienie którejkolwiek z tych przesłanek nie tylko uniemożliwia rozpoznanie kasacji, ale nawet jej wniesienie. Niedopuszczalne jest zatem wniesienie kasacji na niekorzyść oskarżonego (obwinionego), jeżeli zachodzi okoliczność wyłączająca ściganie, a taką jest przedawnienie karalności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2018 r., V KK 181/18, z dnia 17 lipca 2019 r., IV KK 539/18).

Z taką sytuacją mamy do czynienia w tej sprawie w odniesieniu do dwóch zarzucanych obwinionemu wykroczeń. Mianowicie, skoro zgodnie z prawidłowo interpretowanym przez skarżącego przepisem art. 45 § 1 k.w., do przedawnienia karalności wykroczeń, które obwiniony miał popełnić w dniach 3 i 12 grudnia 2015 r. (zarzuty z punktów 1 i 4 wniosku o ukaranie) - wobec wszczęcia postępowań o te wykroczenia przed upływem roku od daty ich popełnienia, dwuletni termin przedawnienia karalności z art. 45 § 1 k.w. rozpoczął swój bieg z chwilą zakończenia podstawowego rocznego terminu przedawnienia - doszło w dniach 3 i 12 grudnia 2018 r., a okoliczność ta poprzedziła moment wniesienia kasacji (nastąpiło to w dniu 27 lutego 2019 r.), to kasacja wniesiona na niekorzyść obwinionego jest niedopuszczalna z mocy ustawy i musi być w tej części pozostawiona bez rozpoznania.

W pozostałym zakresie, tj. w odniesieniu do dwóch kolejnych zarzucanych obwinionemu wykroczeń, kasacja w dacie jej wniesienia była dopuszczalna, jako że miały one zostać popełnione w dniach 11 i 12 maja 2016 r. Do przedawnienia karalności tych czynów doszło zaś po wniesieniu kasacji – w dniach 11 i 12 maja 2019 r.

Przepis art. 529 k.p.k. odczytywany *a contrario* stanowi, że w razie zaistnienia okoliczności wyłączającej ściganie, niedopuszczalne jest „wniesienie i rozpoznanie” kasacji. To zaś oznacza niedopuszczalność uwzględnienia takiej kasacji na niekorzyść oskarżonego (obwinionego), która w momencie wniesienia była dopuszczalna. W takiej sytuacji, jeżeli Sąd Najwyższy nie stwierdzi istnienia podstaw do przełamania kierunku kasacji – na korzyść, umarza postępowanie kasacyjne.

W rozpoznawanej sprawie podstaw do przełamania kierunku kasacji oczywiście nie ma, jako że obwiniony został uniewinniony od popełnienia zarzucanych mu czynów. Zatem bardziej korzystne rozstrzygnięcie nie jest możliwe.

Skoro więc już po wniesieniu kasacji na niekorzyść obwinionego nastąpiło przedawnienie karalności tych dwóch wykroczeń, konieczne stało się w tym zakresie umorzenie postępowania kasacyjnego.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 638 k.p.k.